

VASTUVÕETUD TEKSTID

P9_TA(2021)0296

Soolise võrdõiguslikkuse edendamine teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonna hariduses ja karjääris

Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon soolise võrdõiguslikkuse edendamise kohta teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) valdkonna hariduses ja karjääris (2019/2164(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 2 ja artikli 3 lõiget 3 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 8,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 23,
- võttes arvesse komisjoni 10. juuni 2016. aasta teatist „Euroopa uus oskuste tegevuskava: koostöö inimkapitali tugevdamiseks ning töölesobivuse ja konkurentsivõime suurendamiseks“ (COM(2016)0381),
- võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2020. aasta teatist „Võrdõiguslik liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0152),
- võttes arvesse komisjoni 1. juuli 2020. aasta teatist jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava kohta (COM(2020)0274),
- võttes arvesse komisjoni 30. septembri 2020. aasta teatist „Digiõppe tegevuskava (2021–2027) – Hariduse ja koolituse ümberkujundamine digiajastu jaoks“ (COM(2020)0624),
- võttes arvesse Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi 10. augusti 2017. aasta uuringut „Economic benefits of gender equality in the EU: How gender equality in STEM education leads to economic growth“ (Soolise võrdõiguslikkuse majanduslik kasu ELis: Kuidas sooline võrdõiguslikkus STEM-hariduses toob kaasa majanduskasvu),
- võttes arvesse oma 9. septembri 2015. aasta resolutsiooni naiste karjääri kohta teaduses ja ülikoolides ning klaaslae efekti kohta¹,

¹ ELT C 316, 22.9.2017, lk 173.

- võttes arvesse hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise poliitikakoostöö strateegilist raamistikku,
- võttes arvesse oma 8. oktoobri 2015. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiivi 2006/54/EÜ (meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes) kohaldamise kohta¹,
- võttes arvesse oma 28. aprilli 2016. aasta resolutsiooni soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta digitaalajastul²,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2018. aasta resolutsiooni naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamise kohta digitaalvaldkonna kaudu³,
- võttes arvesse oma 21. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni soolise digilõhe kaotamise ja naiste osaluse kohta digitaalmajanduses⁴,
- võttes arvesse nõukogu 6. detsembri 2018. aasta järeldusi soolise võrdõiguslikkuse, noorte ja digitaliseerimise kohta,
- võttes arvesse sisepoliitika peadirektoraadi 15. aprillil 2020. aastal avaldatud uuringut „Education and employment of women in science, technology and the digital economy, including AI and its influence on gender equality“ (Naiste haridus ja tööhõive teaduses, tehnoloogias ja digitaalmajanduses, sealhulgas tehisintellekt ja selle mõju soolisele võrdõiguslikkusele)⁵,
- võttes arvesse uuringut „Women in the Digital Age“ (Naised digiajastul)⁶,
- võttes arvesse iga aasta 11. veebruaril tähistatavat ÜRO rahvusvahelist päeva „Naised ja tütarlapsed teaduses“, mille eesmärk on saavutada naiste ja tütarlaste täielik ja võrdne juurdepääs teadusele ja teaduses osalemine ning edendada veelgi soolist võrdõiguslikkust ning naisi ja tütarlapsi võimestada,
- võttes arvesse 2016. aastal jõustunud kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ning eriti kestliku arengu 5. eesmärki, mis käsitleb soolist võrdõiguslikkust,
- võttes arvesse komisjoni 2020. aasta tulemustabelit „Naised digitaalmajanduses“,
- võttes arvesse Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi 2020. aasta soolise võrdõiguslikkuse indeksi aruannet,

¹ ELT C 349, 17.10.2017, lk 56.

² ELT C 66, 21.2.2018, lk 44.

³ ELT C 390, 18.11.2019, lk 28.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0026.

⁵ Uuring – „Education and employment of women in science, technology and the digital economy, including AI and its influence on gender equality“, Euroopa Parlament, sisepoliitika peadirektoraat, poliitikaosakond C – kodanike õigused ja põhiseadusküsimused, 15. aprill 2020.

⁶ Organisatsiooni Iclaves koostatud uuring Euroopa Komisjoni sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadile.

- võttes arvesse 1979. aastal vastu võetud ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, eriti selle artiklit 11,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni raportit (A9-0163/2021),
- A. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on ELi põhiväärtus ja peamine eesmärk ning üldine eeltingimus selleks, et naistele ja tütarlastele oleksid inimõigused täielikult tagatud, ja see on hädavajalik nende võimestamiseks, nende potentsiaali täielikuks väljaarendamiseks ning kestliku ja kaasava ühiskonna saavutamiseks; arvestades, et naiste diskrimineerimisel, mis on seotud soolise identiteedi, stereotüüpide ja ebavõrdsusega, ning valdkonnaülesel diskrimineerimisel on palju kahjulikke sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi, sealhulgas võimalike eeliste vähenemine avaliku sektori ja ettevõtete jaoks teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning üldise majandusarengu jaoks; arvestades asjaolu, et naiste ja nende panuse nähtavamaks muutmine teaduse, tehnoloogia, inseneria ja matemaatika (STEM) valdkonnas võib luua edulugusid, mida ka teised saavad järgida, ning kindlasti rohkem kaasatust, samuti aitab see kaasa ühiskonna arengule ja innovatsioonile, mis on ka üldsuse huvides; arvestades, et vanade mustrite kaotamine edendab soolist võrdõiguslikkust; arvestades, et naistel võib olla oluline roll ELi tööturu puudujääkide kõrvaldamisel;
- B. arvestades, et EL peab tulema toime enneolematu naiste puudusega STEM valdkonna tegevusalal ja hariduses, eelkõige võttes arvesse, et naised moodustavad 52 % Euroopa elanikkonnast ja 57,7 % ELis kolmanda taseme hariduse lõpetanutest¹, kuid vaid kaks viiendikku teadlastest ja inseneridest²; arvestades, et naised on alaesindatud Euroopa digitaalsektori kõigil tasanditel, alates üliõpilastest (32 % bakalaureuse-, magistri- või samaväärsel tasemel) kuni juhtivate akadeemiliste ametikohtadeni (15 %) enamikus teadus-, inseneria- ja juhtimisvaldkondades ning kõrgemal hierarhilisel tasandil, isegi sektorites, kus nad moodustavad enamuse, näiteks hariduses; arvestades, et soolised stereotüübid kujutavad endast tõsist takistust mees- ja naisõppurite võrdsusele juba hariduse omandamise ajal ning suurendavad veelgi soolist lõhet STEM-valdkondade töösektoris, mis takistab seega tõsiselt naiste ja meeste vahelist võrdsust; arvestades, et ELis on suurim lõhe IKT valdkonna erialaoskuste ja tööhõive valdkonnas, kus ainult 18 % naised³ ja kus STEM-valdkonna lõpetanute seas on vaid 36 % naised, ning digitaalsektoris, kus mehi on rohkem kui kolm korda rohkem kui naisi; arvestades, et STEM-erialade õppijate ja lõpetanute suur sooline segregatsioon loob aluse tulevaseks sooliseks segregatsiooniks STEM-erialadega seotud karjääris; arvestades, et väga vähesed teismelised tütarlapsed liikmesriikides (vähem kui 3 %) väljendavad huvi töötada 30-aastaselt IKT-spetsialistina⁴; arvestades, et ebasoodsa sotsiaal-majandusliku taustaga naistel on STEM-sektorisse siseneda eriti raske; arvestades, et kuigi tütarlapsed

¹ Eurostati kolmanda taseme hariduse statistika, andmed pärinevad 2020. aasta septembrist.

² Eurostat, Inimressursid teaduse ja tehnoloogia valdkonnas, aasta keskmised andmed ajavahemikul 2016–2020.

³ Euroopa Komisjoni 2020. aasta tulemustabel naiste osalemise kohta digivaldkonnas.

⁴ Rahvusvaheline Haridustulemuste Hindamise Assotsiatsioon (IEA), International Computer and Information Literacy Study (Rahvusvaheline arvuti- ja infopädevuse uuring, ICILS), 2018.

on hakanud STEM-erialade õppimise vastu suuremat huvi tundma ja neis osalema, on nende osakaal endiselt ebapiisav; arvestades, et poiste ja tütarlaste suhtumine STEM-valdkondadesse alghariduse ajal ei erine ja paljudel juhtudel on tütarlaste tulemused STEM- ja IKT-alastes ülesannetes poiste omadest sageli paremad¹; arvestades, et kõrghariduse STEM-valdkonna õppeainete soolised erinevused ei ole seotud akadeemilise sooritusega, kuna tütarlastel ja poistel on teise taseme hariduse teaduse ja matemaatika valdkondade saavutused väga sarnased; arvestades aga ka seda, et tüdrukud kardavad, et on STEM-valdkonnaga seotud karjääris vähem edukad kui poisid ning seetõttu on naised oma digioskustes vähem kindlad; arvestades, et karjäärivalikuid puudutavad sotsiaalsed normid ja soolised ootused, mida sageli tugevdatakse hariduse sisu ja õppekavade kaudu, on kaks kõrghariduses ilmneva soolise segregatsiooni peamist tõukejõudu;

- C. arvestades, et STEM-valdkonnas ülikooli lõpetanud naistel on raske leida oma kohta STEM-valdkonna töökohtadel ning neil on meestest vähem tõenäoline siseneda STEM-valdkonna ametikohtadele või jääda sinna mitmesuguste takistuste tõttu, nagu soolised stereotüübid, meeste ülekaaluga töökohad, diskrimineerimine ja eelarvamused, teadlik ja alateadlik eelarvamus, seksuaalne ahistamine, negatiivne töökeskkond ning naiste eeskujude ja mentorite puudumine; arvestades, et soolise lõhe vähendamine STEM-erialadel võib vähendada oskuste lõhet, suurendada naiste tööhõivet ja tootlikkust ning vähendada segregatsiooni tööturul, mis lõppkokkuvõttes soodustaks majanduskasvu nii suurema tootlikkuse kui ka tööjõu kasvu kaudu; arvestades, et soolise lõhe kaotamine STEM-valdkonna kutsealadel aitaks suurendada ELi SKPd inimese kohta 2050. aastaks 2,2–3,0 %²; arvestades, et soolise ebavõrdsuse kaotamisel STEM-valdkonna kutsealadel kujutaks endast sammu soolise võrdõiguslikkuse ning naiste ja tütarlaste inimõiguste edendamise poole, samuti oleks sellel positiivne mõju soolise palgalõhe ja soolise pensionilõhe vähendamisele;
- D. arvestades, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti uuringu³ kohaselt on hinnanguliselt 55 % ELi naistest kogunud seksuaalset ahistamist alates 15. eluaastast ja 14 % naistest on kogunud küberahistamist alates 15. eluaastast; arvestades, et COVID-19 pandeemia ajal on paljud naised langenud kübervägivalla uute vormide, näiteks internetis toimuva seksuaalse ja psühholoogilise ahistamise ohvriks; arvestades, et nende seksuaalse ja psühholoogilise ahistamise uute vormide probleemi lahendamiseks on hädavajalik võtta meetmeid; arvestades, et on rohkelt teateid selle kohta, STEM-hariduse asutustes, sealhulgas koolides, ülikoolides ja töökohtades, esineb sageli seksuaalset ahistamist, mis takistab veelgi rohkem naiste osalemist selles sektoris;
- E. arvestades, et uuenduslike tehnoloogiate, näiteks tehisintellekti valdkonnas töötavate naiste alaeesindatus annab põhjust muretsemiseks, kuna see võib mõjutada kahjulikult nende tehnoloogiate kujundamist, arendamist ja rakendamist, põhjustades

¹ O’Dea, R. E., Lagisz, M., Jennions, M. D. jt, „Gender differences in individual variation in academic grades fail to fit expected patterns for STEM“, *Nature Communications* 9, 3777, 2018.

² Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, „Economic benefits of gender equality in the EU: How gender equality in STEM education leads to economic growth“ (Soolise võrdõiguslikkuse majanduslik kasu ELis: Kuidas sooline võrdõiguslikkus STEM-hariduses toob kaasa majanduskasvu), 2017.

³ Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet „Violence against women: an EU-wide survey“ (Naistevastane vägivald: ELi ülene uurimus), 2014.

olemasolevate diskrimineerivate tavade ja stereotüüpide kordamist ja soopõhiselt kallutatud algoritmide loomist; arvestades, et jõupingutused digisektoris esineva soolise kallutatuse, stereotüüpide ja ebavõrdsuse kaotamiseks on ebapiisavad; arvestades, et sooline lõhe püsib kõigis digitehnoloogia valdkondades, eriti tehisintellekti ja küberturvalisuse puhul, mis tugevdab lähitulevikus digisektoris mehi eelistavat suundumust; arvestades, et kallutatusega tegelemiseks on vaja välja töötada selged eetika- ja läbipaistvusnõuded; arvestades, et ebatäielikud ja ebatäpsed andmekogumid ning sooliselt eristatud andmete puudumine võivad moonutada tehisintellektisüsteemide tööd ja loogikat ning seada ohtu soolise võrdsuslikkuse saavutamise ühiskonnas; arvestades, et nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta ka Euroopa väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) ainulaadset olukorda, pidades eelkõige silmas nende suurust, suutlikkust rakendada uusi nõudeid ning potentsiaali väärtusliku allika ja panusena, et võimaldada tütarlastel, naistel ja naisjuhtidel edendada soolist võrdsuslikkust STEM-hariduses ja -kutsealadel;

- F. arvestades, et uute tehnoloogiate kallutatus soo, rahvuse, rassi, nahavärvi, keele, usutunnistuse ja rahvusliku või sotsiaalse päritolu alusel on peamiselt tingitud eristamata andmetest, kontekstipõhiste teadmiste puudumisest ja soolise perspektiivi puudulikkusest kohaldamisest uurimistegevuses, millel võivad olla kahjulikud tagajärjed naiste tervisele ja heaolule, eriti nende puhul, keda diskrimineeritakse läbipõimunult, ja toodete ohutusele ning millel võib olla negatiivne mõju naiste isiklikule ja ametialasele arengule¹;
- G. arvestades, et õpetajad ja lapsevanemad võivad soolisi stereotüüpe süvendada, heidutades tütarlapsi STEM-valdkonnas haridust omandamast ning karjääri tegemast; arvestades, et soolised stereotüübid mõjutavad suuresti õppimisvalikuid; arvestades, et kultuuriline heidutamine ning naiseeskujude vähene tundmine ja tutvustamine pärsib ja mõjutab negatiivselt tütarlaste ja naiste võimalusi STEM-õpingute, seonduva karjääri ja digitaalse ettevõtluse alal ning viib naiste diskrimineerimise ja nende jaoks piiratud võimalusteni tööturul; arvestades, et rõhku tuleks panna teguritele, mis motiveerivad tütarlapsi ja toetavad nende huvi STEM-õpingute, seonduva karjääri ja digitaalse ettevõtluse vastu, nagu naiseeskujude tutvustamine, õpetajatest mentorid, eakaaslaste heakskiit, loovuse arendamine ja praktiline kogemus;
- H. arvestades, et COVID-19 kriis põhjustab Euroopas tõenäoliselt püsivaid muutusi elus ja mõjutab enamikku inimeste elu aspektidest, viisi, kuidas me oma tööd teeme, ning seda, kuidas me õpime, milles digitaliseerimisel on oluline roll; arvestades, et COVID-19 suurendab ka soolist digilõhet² ajal, mil digioskusi on vaja rohkem kui kunagi varem, et töötada, õppida või püsida ühenduses; arvestades, et kiire digiüleminek pakub palju võimalusi soopõhiste tööhõivemudelite muutmiseks, kuid võib samuti ebaproportsionaalselt mõjutada naiste tööhõivet paljudes valdkondades; arvestades, et naised on sunnitud võtma enda kanda suurema osa laste või perega seotud kohustustest kui nende ametivennad, ning seepärast tuleks kõikides kavandatud meetmetes arvestada

¹ Ekspertühema „Innovation through Gender“ aruanne „Gendered Innovations: How Gender Analysis Contributes to Research“ (Soopõhine innovatsioon: kuidas sooline analüüs aitab teadusuuringutele kaasa), teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat, Euroopa Komisjon, 2013.

² Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD), „Bridging the digital gender divide: include, upskill, innovate“ (Soolise digilõhe ületamine: Kaasamine, oskuste täiendamine, innovatsioon), 2018.

töö- ja pereelu eduka ühitamise võimalusega naiste jaoks, et kaasata neisse valdkondadesse mehi; arvestades, et kaugtöö tõttu muutuvad töö- ja pereelu vahelised piirid vähem märgatavaks ning naistele võib karjääri ja perekondlike hoolduskohustuste tasakaalustamisel langeda suurim koormus;

- I. arvestades, et on vaja edendada poliitikat, mille eesmärk on suurendada naiste osalust STEM-valdkondades, ning võtta kasutusele mitmetasandiline lähenemisviis, et tegeleda soolise lõhega kõigil haridus- ja tööhõivetasanditel digitaalsektoris; arvestades, et vaid üksikud liikmesriigid on lisanud sätteid soolise võrdõiguslikkuse kohta teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning edusammud soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisel riiklikesse teadusprogrammidesse on olnud aeglased;
- J. arvestades, et on vaja edendada ja toetada naiste suuremat ettevõtlust ning arendada välja soodne keskkond, kus naisettevõtjad saaksid jõudsalt areneda ja ettevõtlikkust ergutatakse; arvestades, et andmed ettevõtluse kohta STEM- ja IKT-sektoris viitavad naiste veelgi suuremale marginaliseerumisele; arvestades, et samamoodi silmatorkav on sooline lõhe idufirmades ja riskikapitaliinvesteeringutes; arvestades, et kuna tütarlapsed õpivad kogu keskkooli- ja ülikooliõpingute ajal vähem IKT- ja STEM-aineid, on ka palju vähem naisi, kes selles valdkonnas töötavad ning eraettevõtete ja idufirmade asutajateks ja omanikeks saavad; arvestades, et ainult 17 % alustavatest ettevõtjatest on naised; arvestades, et naistele kuuluvaid idufirmasid rahastatakse keskmiselt 23 % vähem kui meeste omi; arvestades, et kuigi 30 % Euroopa ettevõtjatest on naised, saavad nad ainult 2 % saadaolevast pangandusvälisest rahastamisest¹; arvestades, et see arv tundub pandeemia tõttu olevat langenud 1 %-ni;

Üldised märkused

1. on seisukohal, et võttes arvesse märkimisväärset soolist palgalõhet ELis, asjaolu, et naistel on tõenäolisemalt madalalpalgaline, osalise tööajaga ja muul viisil ebakindel töö, järjest suuremat nõudlust STEM-spetsialistide järele ja STEM-valdkonna kutsealade tähtsust Euroopa majanduse tuleviku jaoks, on äärmiselt oluline suurendada naiste osakaalu STEM-sektoris, et edendada naiste õigusi ja potentsiaali ning luua kestlikum ja kaasavam majandus ja ühiskond teadusalase, digitaalse ja tehnoloogilise innovatsiooni abil; toonitab, et STEM-erialade kõrgetasemelised oskused on innovatsiooni jaoks üliolulised tipp tehnoloogilistes IKT-valdkondades, nagu tehisintellekt või küberturvalisus, ning on seetõttu ELi konkurentsivõime jaoks üleilmsetel turgudel üha olulisemad; rõhutab seepärast, et naiste oskuste, teadmiste ja kvalifikatsiooni täielik potentsiaal nendes valdkondades võib aidata kaasa Euroopa majanduse hoogustamisele ning toetada mitmesuguste ELi poliitikavaldkondade, eriti rohelise kokkuleppe ja digitaalarengu tegevuskava eesmärkide saavutamist;
2. kordab, et peamine eesmärk peaks olema kaotada kõik tõkked, eelkõige naiste ja tütarlaste huve, eelistusi ja valikuid piiravad sotsiaal-kultuurilised, psühholoogilised ja pedagoogilised tõkked, sealhulgas soolised stereotüübid ja sooline diskrimineerimine ning bioloogiliste ja sotsiaalsete tegurite, näiteks emaduse kattumine naiste karjääri kõige otsustavamate perioodidega, ilma et see kahjustaks naiste vabadust teha otsuseid; ergutab liikmesriike edendama naiste ja tütarlaste osalemist STEM-õpingutes ja -

¹ Euroopa Komisjon ja Euroopa Investeeringuspank, „Funding women entrepreneurs: How to empower growth“ (Naisettevõtjate rahastamine: kuidas suurendada majanduskasvu), 2018.

karjääris oma asjakohastes riiklikes või piirkondlikes soolise võrdõiguslikkuse tegevuskavades või strateegiates, pakkudes sobivaid stiimuleid; on seisukohal, et nende tegevuskavade või strateegiate eesmärk peaks lisaks teistele algatustele olema soolise võrdõiguslikkuse suurendamine, keskendudes muu hulgas sooliste stereotüüpide kaotamisele, haridusele ja kvalifikatsioonile juurdepääsu hõlbustamisele, paremale töö- ja eraelu tasakaalule, võrdsetele võimalustele, naiste jaoks tervisliku ja ohutu töö- ja õppekeskkonna tagamisele, mittediskrimineerimisele tööturul, teadlikkuse suurendamisele soolisest kallutusest ja stereotüüpidest kõigis asjakohastes STEM-sektorites, kohustusliku töötasu läbipaistvuse poliitika rakendamisele, seksuaalse ahistamise suhtes täisleppimatuse rakendamisele ja naissoost eeskujude nähtavamaks muutmisele;

3. kordab, et soostereotüübid, kultuuriline heidutamine ning vähene teadlikkus naissoost eeskujudest ja nende vähene propageerimine takistavad ja mõjutavad negatiivselt tütarlaste ja naiste võimalusi STEM-uuringutes, nendega seotud tegevusaladel ja digiettevõtluses ning võivad tuua kaasa naiste diskrimineerimise ja nende väiksemad võimalused tööturul;
4. kinnitab, kui oluline on integreerida teadlikkus soolisest kallutusest kõigisse asjakohastesse sektoritesse, sealhulgas õpetajate esma- ja täiendõppesse; rõhutab vajadust tegeleda struktuursete tõketega, nagu ebasoodne sotsiaal-majanduslik taust ning naiste suhtes vaenulik töökeskkond ja -tingimused, mis takistavad tütarlapsi ja naisi sisenemast valdavalt meeste ülekaalus olevasse valdkonda, ning vajadust suurendada seni alahinnatud eeskujude nähtavust, et naisi ja tütarlapsi inspireerida; palub komisjonil viia läbi ja toetada teadlikkuse suurendamise kampaaniad ning muid programme ja algatusi nende tõkete vähendamiseks akadeemilistes ringkondades; rõhutab, et soolise võrdõiguslikkuse meetmed, näiteks sooliste stereotüüpide kaotamine hariduses, teadlikkuse suurendamine, tütarlastele ja naistele STEM-ainete propageerimine ning karjäärinõustamine, et julgustada tütarlapsi kaaluma õppimist meeste ülekaaluga aladel, tooks kaasa selle, et STEM-erialade haridust omandaks rohkem naisi;
5. kutsub liikmesriike üles võitlema tööturu soolise killustatusega STEM-kutsealadel, investeerides naiste formaalsesse, informaaalsesse ja mitteformaalsesse haridusse, elukestvasse õppesse ja kutseõppesse, et tagada nende juurdepääs kvaliteetsetele töökohtadele ning ümberõppe ja oskuste täiendamise võimalustele tööturu tulevase nõudluse jaoks ning hoida ära tööturu soolise segregatsiooni nõiaringi; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja poliitikameetmed, mis hõlmaksid soolist mõõdet täiel määral teadlikkuse suurendamise kampaaniate, koolituse, koolide õppekavade ja eelkõige karjäärinõustamise kaudu, et edendada tütarlaste seas ettevõtlust, STEM-õppeaineid ning digiharidust juba varasest east alates, eesmärgiga võidelda olemasolevate hariduslike stereotüüpide vastu ning tagada, et rohkem naisi siseneb arenevatesse ja hästi tasustatud sektoritesse; rõhutab vajadust kaasata meediat, sealhulgas sotsiaalmeediat, et ergutada kaasavat keelekasutust ning vältida stereotüüpe, mis loovad tütarlaste STEM-valdkonnast huvitumise ning sellekohases hariduses osalemise kohta negatiivseid arvamusi; nõuab STEM-hariduse asutuste täiustamist ja neile võrdse juurdepääsu tagamist; nõuab spetsiaalseid stipendiume tüdrukutele ja naistele, kes soovivad töötada STEM-sektoris;
6. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma eriti arvesse ebasoodsa sotsiaal-majandusliku taustaga naiste ja tütarlaste olukorda, näiteks puuetega naiste või

äärepoolseimates piirkondades või maapiirkondades elavate naiste, vaesuses elavate naiste, üksikemade, ebakindlas olukorras olevate üliõpilaste, rändajatest naiste ja roma naiste olukorda, ning tagama nende täieliku juurdepääsu digiõppele ja STEM-karjäärile ning neisse kaasamise, et vältida digilõhe suurenemist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pöörama tegevuskavade koostamisel suurt tähelepanu etnilisest päritolust, usust, seksuaalsest sättumusest, vanusest või puudest tingitud valdkonnaülesele diskrimineerimisele ja kallutatusele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles koguma võrreldavaid ühtlustatud andmeid, et jälgida mitmesuguse sotsiaal-majandusliku taustaga või rassilisest ja etnilisest päritolust naiste edusamme kõigil haridustasanditel, sealhulgas seoses nende karjäärivalikute ja -arenguga, keskendudes ebavõrdsusele STEM- ja digisektoris, mis aitab jälgida poliitikameetmete mõju ja võimaldab sidusrühmadel tuvastada puudusi ja nende algpõhjusti; kutsub komisjoni üles tegema liikmesriikidega koostööd, et laiendada tulemustabelis „Naised digitaal-majanduses“ kasutatavaid näitajaid, et see hõlmaks teavet ja andmeid STEM-valdkonna haridust omandavate ja karjääri tegevate naiste kohta, ning töötama välja tööriistakomplekti, mis sisaldab metoodikat, näitajaid ja raamistikke täpsemate andmete saamiseks ning olemasoleva teabe paremaks kasutamiseks;

7. kutsub liikmesriike üles täielikult toetama komisjoni algatusi teadlikkuse suurendamiseks digitaalsetest võimalustest, nagu lähenemisviis „Pole naist, pole vestlusringi“, ELi programmeerimisnädal, üleeuroopalised algatused „digioskuste ja töökohtade koalitsioonid“, „ELi naisnovaatorite auhind“, #SaferInternet4EU ning Euroopa uus oskuste tegevuskava;

Haridus

8. väljendab heameelt digiõppe tegevuskava 2021–2027 üle ja selle meetme üle, mille eesmärk on soodustada naiste osalemist STEM-valdkonnas, ning loodab, et see aitab töötada välja atraktiivsemaid ja loovamaid viise, et julgustada tütarlapsi STEM-õpinguid jätkama, ning suurendada naiste enesekindlust oma digioskuste osas; rõhutab, et tüdrukud moodustavad loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika valdkonna lõpetanutest vaid 36 %¹, kuigi nende digikirjaoskuse tase on poiste omast kõrgem²; rõhutab, et soostereotüüpe omaks võtvate tütarlaste enesetõhusus ja enesekindlus oma võimete suhtes on madalam kui poistel, samuti et enesetõhusus mõjutab märkimisväärselt nii STEM-hariduse tulemusi kui ka STEM-valdkonna karjääripüüdlusi; rõhutab, et näib, et tüdrukud kaotavad vanusega huvi STEM-valdkonna ainet vastu, mis viitab sellele, et sekkumist on vaja juba eelkoolis ja algkoolis, et säilitada tütarlaste huvi nende valdkondade vastu ja võidelda kahjulike stereotüüpide vastu nii tüdrukute kui ka poiste soorollide puhul; palub komisjonil ja liikmesriikidel luua uusi kanaleid, et tütarlasteni jõuda, ning tagada, digiharidus jõuab nende kõigini, ning tunnustada õpetajaid ja investeerida neisse kui kultuuriliste muutuste loojatesse, kellel on võimalik kaasata tüdrukuid jätkuvalt reaalinete õppimisse; teeb ettepaneku tugevdada neid jõupingutusi liikmesriikide jaoks ühiste suuniste välja töötamise abil, et parendada keskhariduse omandamisega alustajate teadmisi ja oskusi; nõuab ELi fondide, programmide ja strateegiate, sealhulgas programmi „Erasmus+“, Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja programmi „Digitaalne Euroopa“ tõhusat kasutamist, et aktiivselt ergutada tüdrukuid alustama õpinguid IKT- ja

¹ Euroopa Komisjon, *She Figures 2018*.

² Rahvusvaheline digikirjaoskuse ja infopädevuse uuring (International Computer and Information Literacy Study, ICILS), 2018.

STEM-valdkonnas, ning pakkuda tõhusat toetust elukestvatele õppele ja koolitusele STEM-valdkonnas; nõuab soolise võrdõiguslikkuse nõuetekohast lisamist tulevasse ELi noortestrategieesse ja -poliitikasse;

9. rõhutab, et kvaliteetne, kaasav ja mittediskrimineeriv digiharidus peab etendama märkimisväärset rolli tütarlaste ja naiste osaluse tõstmises valdkonnades, mis on seotud IKT- ja STEM-aladega ning soolise digilõhe kaotamises; toonitab, et digiharidus peab tekitama parema digitaalse kaasatuse ja digikirjaoskuse ning tagama tütarlaste ja naiste võrdse osaluse digiajastul; rõhutab soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise tagamise tähtsust STEM-hariduse kõigil tasanditel, sealhulgas õppekavavälises, informaalsetes ja mitteformaalsetes hariduses, seda ka õpetajate jaoks; nõuab seetõttu spetsiaalseid eakohaseid strateegiaid; innustab liikmesriike edendama informaatikaalast haridust riiklikes õppekavades ning kutsub haridusasutusi üles integreerima robotika, kodeerimise, IKT ja programmeerimise aineid koolieelse ja alghariduse varasemas etapis, et julgustada tütarlapsi ja naisõpilasi õppima koolis matemaatikat, kodeerimist, IKTd ja reaallaineid;
10. tunnustab koolide ja õpetajate rolli soolise lõhe kaotamisel STEM-valdkonna hariduses ning rõhutab hariduse rolli tütarlaste osalemise edendamisel STEM-valdkonnaga seotud kursustel ning võrdlusnäitajate kehtestamisel naiste värbamise ja töökohal püsimise jälgimiseks; kutsub liikmesriike üles investeerima STEM-valdkonna alg- ja keskkooliõpetajate oskuste arendamisse, et aidata neil mõista ja käsitleda teadvustamata eelarvamusi oma õpetamistavades ja hinnangutes ning kaasata võrdselt kõik õppijad; rõhutab, et on vajalik, et liikmesriigid kaasaks STEM-valdkonna liikumistesse kogu õpetajaskonna, et õpetajaist saaks muutuste edasiviijad; teeb ettepaneku, et haridusasutused koostaksid võrdõiguslikkuse kavade, et edendada soolist tasakaalu õpetajate seas; nõuab STEM-valdkonna õppekavade ja juhendmaterjalide tugevdamist, et paremini edendada selles valdkonnas võrdset osalemist; nõuab paremat karjäärinõustamist ning uusi ja loomingulisi viise, et innustada naistudengeid kaaluma STEM-karjääri; rõhutab sellega seoses vajadust tugevdada õpetajate ja karjäärinõustajate võimekust, et innustada tütarlapsi, kes tunnevad STEM-valdkonna vastu huvi, selles karjääri tegema, kuna suurem teadlikkus STEM-valdkonna stereotüüpidest ja soolisest ebavõrdsusest võimaldab haridustöötajatel ja karjäärinõustajatel mõista tõkkeid, millega õpilased silmitsi seisavad, tagada naisõppuritele võrdne osalemine STEM-kursustel ja edendada nende karjääri STEM-valdkonnas;
11. rõhutab asjaolu, et meesõpetajad ja muud meestöötajad domineerivad STEM-valdkonnaga seotud õpingutes koolides, ülikoolides ja töökohtadel, mille tulemuseks on naiste eeskujude puudumine ning piiratud juhendamise- ja mentorlusvõimalused; ergutab soolõimet alg-, kesk- ja kolmanda taseme hariduses sootundliku haridusliku sisu, õpetajakoolituse ja õppekavade kaudu ning nõuab tungivalt, et töölevõtmisega tegelevad komiteed ja institutsioonid edendaksid soolist tasakaalu, et vältida nn autsaideri efekti; rõhutab vajadust investeerida haridusse ja koolitusse sootundlike värbamis- ja valikuprotsessidega kõigis haridussektorites, eelkõige STEM-valdkonnas ning uutes digisektorites, kus naised on alaesindatud; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles leidma atraktiivsemaid ja loovamaid viise IKT- ja STEM-valdkonnades edukat karjääri tegevate naiseeskujude tutvustamiseks, et suurendada tütarlaste enesekindlust nende digioskustes ning julgustada neid IKT- ja STEM-õpinguid jätkama;

12. rõhutab vajadust käsitleda finantsharidust, sealhulgas finantstavade simulatsioone, ning selle seost soolise pensionilõhega; rõhutab, et nooremate naiste harimine näiteks soolise palgalõhe küsimuses sillutab teed tulevikku, kus tegutsevad rahaliselt enesekindlad naised;
13. märgib, et kõigil tütarlastel peaks olema võimalus kasutada maailmatasemel digiõppelahendustele paremat juurdepääsu ning neil peaks olema vahendid ja motivatsioon digitehnoloogiaga tegelemiseks kasutajate ja loojatena; kutsub liikmesriike üles võtma arvesse jätkuvat muret COVID-19 edasise leviku ohu pärast ning tegelema IKT-seadmete ja ühenduvuse puudumisega sotsiaal-majanduslikult ebasoodsa taustaga vähekaitsstud õppurite, näiteks tütarlaste puhul maapiirkondades või raskesti ligipääsetavates piirkondades, ning töötama välja vahendid, et tagada täielik juurdepääs digiõppele ja selle sujuv toimimine; rõhutab, et maapiirkondade koolide jaoks on vaja luua spetsiaalsed rahastamisprogrammid, kuna üha rohkematel koolidel ei ole arenenud tehnoloogiatega rahastust, mida paljud linnakoolid peavad enesestmõistetavaks; nõuab samuti maapiirkondade koolisüsteemide õpetajate paremat toetamist STEM-õppekavade õpetamisel, eriti seoses koolituse, vahendite ja taristuga;
14. rõhutab, kui oluline on arendada naiste STEM-valdkonna spetsialistide võrgustikke laiaulatuslike teavituskampaaniate jaoks, mis aitavad muuta arusaamu STEM-valdkonna naistest ning toetavad STEM-valdkonna naiste suhtlemist tütarlastega karjääri toetamise, oskuste alase koolituse ja võrgustike loomise kaudu; avaldab tunnustust mitmesugustele haridusalgatustele, mille eesmärk on toetada tütarlapsi ja edendada naiste rolli digimajanduses, sealhulgas populaarsete lugude abil sotsiaalmeedias, naiste poolt naistele organiseeritud professionaalsetele võrgustike ja tehnoloogiaettevõtete algatuste abil; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles viima kõikidel haridustasanditel sisse mentorlusprogrammid, mis hõlmaksid STEM-valdkonnas eeskujuks olevaid naisi; kutsub komisjoni üles võtma digitaalsete võimaluste praktikakohtade loomisel kasutusele sihipärase soolise võrdõiguslikkuse lähenemisviisi, et anda eri taustaga noortele naistele võimalus saada praktilisi digitaalsete, IKT- ja STEM-alaseid kogemusi valdkondades, mida tööturul vajatakse, ning soovib tungivalt edendada praktikat STEM-valdkonna ettevõtetes hariduse omandamise ajal; julgustab liikmesriike looma algatusi tütarlaste koolist tööle ülemineku toetamiseks, näiteks karjäärinõustamine koolis, praktika- ja töökogemuse programmid, mille eesmärk on toetada tütarlaste tulevase püüdlusi ning luua neile võimalusi STEM-valdkonnas töötamiseks;
15. märgib, et oma 2015. aasta mai järeldustes Euroopa teadusruumi 2015.–2020. aasta tegevuskava kohta kutsus nõukogu – kasutult – komisjoni ja liikmesriike üles võtma riiklike võrdõiguslikkust käsitlevate õigusaktide alusel tõhusaid meetmeid, et võidelda soolise tasakaalustamatuse vastu teadusasutustes ja otsuseid tegevates organites ning integreerida sooline mõõde paremini teadus- ja arengupoliitikasse, programmidesse ja projektidesse; tunnustab komisjoni eesmärki ergutada koos Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudiga naiste osalemist STEM-valdkonnas ning toetada ELi STEM Koalitsiooni, et töötada välja kõrghariduse õppekavad, mis meelitavad naisi inseneeria ja IKT juurde; peab kahetsusväärseks asjaolu, et naistel on endiselt ebavõrdne juurdepääs teadlaste ametikohtadele, rahastusele ja avaldamisvõimalustele, samuti püsib sooline palgalõhe teadusvaldkonnas ja akadeemilistes ringkondades, hoolimata asjaolust, et ELis ja liikmesriikides on kehtestatud õigusnormid võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise kohta tööturul – sealhulgas võrdne tasu;

16. toonitab arvukaid seksuaalse ahistamise juhtumeid, mida STEM-valdkonna naisüliõpilased on kolmanda taseme hariduse omandamisel kogunud, ning kutsub liikmesriike ja haridusasutusi üles rakendama seksuaalse ahistamise suhtes täisleppimatust, leppima kokku rangetes käitumisjuhendites ja protokollides, looma naistele ja tütarlastele teatamiseks turvalised ja privaatsed kanalid ning teatama kõigist seksuaalse ahistamise juhtumitest asjaomastele ametiasutustele; kutsub komisjoni, liikmesriike ja haridusasutusi üles võtma seksuaalse ahistamise toimepanijate suhtes ennetusmeetmeid ning piisavaid karistusi, et STEM-valdkonna haridusasutustes ja koolides seksuaalse ahistamise juhtumitega tegeleda;
17. rõhutab vajadust lisada riiklikesse arengukavadesse, haridussektori, IKT- ning teaduspoliitikasse sooteadlikud STEM-valdkonna õppe- ja karjäärivõimalused;

Karjäär

18. peab kahetsusväärseks asjaolu, et naised puutuvad oma karjääris kokku ebaproportsionaalselt suuremate takistustega kui mehed, kuna töö- ja eraelu ei ole tasakaalus ning tasustamata hooldustöö hulk on enamikus leibkondades suurenenud; märgib, et COVID-19 pandeemia on veelgi halvendanud naiste olukorda, kes on pidanud laste hooldamisel ja tasustamata hooldustöö tegemisel tasakaalustama ka üle tööaja kestvaid kaugtööd; peab kahetsusväärseks pideva ühendatuse kultuuri eriti negatiivset mõju töö- ja eraelu tasakaalule hoolduskohustustega töötajate puhul, kes kipuvad olema naised; nõuab tungivalt, et avaliku ja erasektori asutused tagaksid, et kaugtöö puhul võetaks arvesse takistusi töö- ja eraelu parema tasakaalu säilitamisel ning austataks õigust mitte olla kättesaadav ja võetaks kasutusele peresõbralik poliitika; nõuab tungivalt, et liikmesriigid kehtestaksid asjakohased meetmed, et tagada nulltolerants seksuaalse ahistamise suhtes, parem rasedus- ja sünnituspuhkus, oluliselt rohkem ja pikem isapuhkus ning tasustatud ja mitteülekantav vanemapuhkus, mis võimaldab naistel ja meestel võtta oma laste eest hoolitsemiseks vaba aega, ning võitleksid selle vastu, et normaalseks peetakse lapsevanemaks saava naise karjääripausi, et saada üle suurest takistusest naiste karjääri edendamisel, ning tagaksid paindliku tööaja, kohapealsed lastehoiuasutused ja kaugtöö; nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid täielikult üle töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi¹ ja rakendaksid seda, ning palub komisjonil seda mõjusalt jälgida; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles hindama täies ulatuses põhjuseid ja tegureid, mis põhjustavad naiste sagedast loobumist karjäärist STEM-valdkonnas, koostama vajaduse korral soovitud meetmete võtmiseks, et seda ära hoida, ning töötama välja mehhanisme ja programme naiste ja tütarlaste kaasamiseks haridus-, koolitus- ja tööhõivealgaatustesse ning võtma selleks piisavaid poliitikameetmeid; rõhutab, et COVID-19 avab töö-, haridus-, juhtimis- ja igapäevaelus uue peatüki, ning on rõhutanud digikirjaoskuse ja -oskuste erilist tähtsust ning vajadust uute kaugtöö tingimuste järele, sest kaugtöö on pandeemia ja sellele järgnenud liikumispiirangute ajal demonstreerinud märkimisväärset soolist lõhet; rõhutab tungivat vajadust edendada soolist tasakaalu digisektoris, kuna inimesed ja ettevõtted kasutavad IKT- ja muud digitehnoloogiat uues digiühiskonnas töötamiseks ja suhtlemiseks;
19. peab väga tähtsaks, et eeskujuks oleks rohkem naisi ja STEM-sektoris juhtivatel

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1158, milles käsitletakse lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalustamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2010/18/EL (ELT L 188, 12.7.2019, lk 79).

ametikohtadel olevate naiste arv suureneks; rõhutab, et kõrgemal ametikohal olevate naiste osakaalu vähenemine mõjutab negatiivselt naiste värbamist, mis vähendab veelgi tõenäosust, et naised määratakse kõrgematele ametikohtadele; peab kahetsusväärseks tõsiasi, et naised on STEM-erialade juhtivatel ametikohtadel allaesindatud, ning rõhutab tungivat vajadust edendada soolist võrdõiguslikkust kõigil otsuste tegemise tasanditel ettevõtluses ja juhtimises; rõhutab, et sooline mitmekesisus juhtorganites ja otsustustasandi ametikohtadel parandab ettevõtete tulemuslikkust tänu laiemale teadmiste, hoiakute ja kogemuste spektrile; taunib Euroopa ülikoolide ja koolide hierarhiates nii horisontaalse kui ka vertikaalse soolise segregatsiooni olemasolu; juhib tähelepanu asjaolule, et naised on akadeemilistes asutustes ja ülikoolides eriti allaesindatud kõrgematel akadeemilistel ja otsuseid langetavatel ametikohtadel, mis viitab klaaslae olemasolule, st nähtamatutele eelarvamustele tökööte, mis takistavad naistel vastutustundlikele ametikohtadele pääsemist; nõuab tungivalt, et nõukogu ja liikmesriigid võtaksid vastu kavandatava naissoost juhatuseliikmete direktiivi ning kehtestaksid eesmärgid soolise tasakaalu saavutamiseks otsuseid tegevates organites;

20. peab kahetsusväärseks asjaolu, et tegelikkuses sooline palgalõhe püsib ja on veelgi tuntavam meeste ülekaaluga sektorites, nagu IKT- ja tehnoloogiaettevõtted¹; kutsub kõiki osalisi üles järgima tasustamise läbipaistvust; nõuab tungivalt, et nõukogu ei blokeeriks enam kavandatud direktiivi, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest ja mille eesmärk on laiendada diskrimineerimise vastu pakutavat kaitset horisontaalse lähenemisviisi kaudu;
21. kutsub kõiki asjaomaseid sidusrühmi üles tegelema diskrimineerimisega värbamistavades ja kehtestama kvoodid, et soodustada naiste, eelkõige eri rassilise ja etnilise taustaga naiste, puuetega naiste ja LGBTI+ kogukonna liikmete kaasamist;
22. ergutab kaasava dialoogi loomist asjaomaste sidusrühmadega, nagu eraettevõtjad, valitsusvälised organisatsioonid, kutseühingud ja -institutsioonid, riigiasutused, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, poliitikakujundajad ja kodanikuühiskonna esindajad, et koordineerida puuduvaid sidemeid ja nendega tegeleda, et edendada naiste osalemist STEM-valdkonnas; rõhutab, et arvestades seda, kui äärmiselt tähtis on võidelda STEM-sektoris naiste võimete ja rolli negatiivselt kujutavate kultuuriliste ja sotsiaalsete stereotüüpidega, tuleks võtta sihipäraseid meetmeid, et edendada soolist võrdõiguslikkust, näiteks soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise õigusakte või poliitikavahendeid, nagu rahalised stiimulid, või muid meetmeid, et suurendada tütarlaste osalemist STEM-valdkonna hariduses ja karjääris; nõuab stiimulite pakkumist ettevõtetele, kes toetavad naiseeskujusid, mentorlusprogramme ja karjäärivõimalusi, ning naiste nähtavuse suurendamist; tunnustab tegevjuhtide ja ettevõtete kõrgema juhtkonna olulist rolli soolise digilõhe kaotamisel ettevõtte poliitika arendamise abil, mille eesmärk on võidelda digitaalvaldkonna sooliste stereotüüpide vastu, edendades eeskujusid, motiveerides naisi uurima STEM-valdkonna haridust, stimuleerides naiste ümberõppimist või enesetäiendamist, edendades mentorlusprogramme ja parandades IKT-töökohtade kuvandit; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema rohkem

¹ Lambrecht, A. ja Tucker, C. E., „Algorithmic bias? An empirical study into apparent gender-based discrimination in the display of STEM career ads“ (Algoritmiline kallutatus? Empiiriline uuring, mis käsitleb ilmset soopõhist diskrimineerimist STEM-valdkonna vabade töökohtade kuulutustes), *Management Science*, kd 65, nr 7, 2019, lk 2970.

koostööd kõigi IKT-, digitaal-, telekommunikatsiooni-, meedia-, audiovisuaal- ja tehnoloogiavaldkonna äripartneritega, et edendada kaasavat ja sooliselt tasakaalustatud töökultuuri ja keskkonda, sealhulgas võttes selliseid meetmeid nagu teadlikkuse suurendamise kampaaniad soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks STEM-valdkonnas erasektorites ning avaliku ja erasektori partnerlused, et hõlbustada hiljuti kõrgkooli lõpetanud üliõpilaste juurdepääsu STEM-valdkonna tööturule, edendades tütarlaste ja noorte naiste õpipoisiõppe süsteeme ja praktikat, et tõhustada nende üleminekut tööturule, kasutades selliseid algatusi nagu mentorlus ja stipendiumid ebasoodsas olukorras olevatele tütarlastele, ning avaliku ja erasektori partnerlusi haridussüsteemide, valitsuste ja ettevõtete vahel, kes töötavad kujunemisjärgus tehnoloogia valdkonnas, nagu 3D tehnoloogia, tehisintellekt, robotika ja geeniteraapia, ning jagama selleks liikmesriikides teavet ja vahetama häid tavu;

23. rõhutab soolise lõhe ja pensionilõhe seost; kutsub seetõttu liikmesriike üles nende probleemidega tegelema ja neid vähendama ning võtma lisameetmeid, et tagada naistele piisav juurdepääs haridusele, võimalus saavutada majanduslik sõltumatus ja karjääri edendamise võimalused;

Digisektor

24. peab kahetsusväärseks asjaolu, et sooline lõhe esineb kõigis digitehnoloogia valdkondades, kuid on eriti mures soolise lõhe pärast innovatiivsete tehnoloogiate puhul, näiteks tehisintellekti ja küberturvalisuse valdkonnas, kus naiste keskmine osakaal maailmas on vastavalt 12 % ja 20 %¹; teeb ettepaneku pühendada rohkem tähelepanu ja toetust hõredalt asustatud piirkondadele ja eriti maapiirkondadele, kus selline olukord halveneb;
25. rõhutab, et kasutatavate andmekogumite kvaliteet on tehisintellekti tehnoloogia tulemuslikkuse jaoks ülimalt tähtis, et tehisintellekt ei tohi kinnistada soolist ebavõrdsust ja stereotüüpe, viies algoritmide alusel eelarvamusi ja eelarvamusi analoogmaailmast digitaalsfääri üle, ning et tehisintellekt võib oluliselt kaasa aidata soolise võrdõiguslikkuse edendamisele, tingimusel et töötatakse välja asjakohane õigusraamistik ning kõrvaldatakse teadlik ja alateadlik kallutus; rõhutab, et tehisintellekti üks kõige suuremaid puudusi on seotud tööjõu homogeensusest tingitud eri liiki kallutatusega, nagu sugu, vanus, puue, usk, rass või etniline päritolu, sotsiaalne taust või seksuaalne sättumus; märgib, et läbipõimunud diskrimineerimise tõttu marginaliseerib kujunemisjärgus tehnoloogia naised, mille näiteks on tumedanahalised naised näotuvastustehnoloogias esinevate vigade tõttu; rõhutab vajadust arendajatest ja inseneridest koosnevate mitmekesiste meeskondade järele, kes töötavad koos peamiste ühiskondlike osalejatega, et vältida soolise ja kultuurilise kallutatuse tahtmatut lisamist tehisintellekti algoritmidesse, süsteemidesse ja rakendustesse; toetab õppekavade loomist ja tegevusi üldsuse teadlikkuse suurendamiseks tehisintellekti ühiskondliku, õigusliku ja eetilise mõju kohta; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma kõik

¹ Sax, L.J., Kanny, M. A., Jacobs, J. A. jt, „Understanding the Changing Dynamics of the Gender Gap in Undergraduate Engineering Majors: 1971-2011“ (Kuidas mõista muutlikku soolist lõhet inseneeria valdkonna üliõpilaste seas: 1971–2011), *Research in Higher Education*, kd 57, nr 5, 2016; Shade, L. R., „Missing in action: Gender in Canada’s digital economy agenda“ (Kadunud: sooline võrdõiguslikkus Kanada digitaalrajanduse tegevuskavas), *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, kd 39, nr 4, 2014, lk 887–896.

võimalikud meetmed, et sellist kallutatust vältida ja tagada põhiõiguste täielik kaitse; rõhutab, et enne tehisintellekti tehnoloogia rakendamist kõrge riskitasemega sektorites, eriti tervishoius, tuleb välja töötada inimjärelvalve taristu ning kaasata soolise võrdõiguslikkuse eksperdid;

26. tunnistab, et kui tehisintellekt ei ole algselt kallutatud, võib see olla võimas vahend soolise ebavõrdsuse ja stereotüüpide kaotamiseks erapooletute sisseprojekteeritud eetiliseusega algoritmide väljatöötamise kaudu, mis aitavad kaasa üldisele õiglusele ja heaolule; rõhutab, et tehisintellekti eetiliste aspektide suhtes tuleb kogu Euroopas kindlasti kohaldada ühist lähenemisviisi; rõhutab samuti, et ELi tehisintellekti poliitikas ja õigusaktides tuleb järgida Euroopa väärtusi, ELi aluslepinguid ja õigusnorme ning Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid;
27. nõuab, et kõik tehisintellektid ja kogu automatiseerimine oleks sotsiaalselt vastutustundlik ja kavandatud selliselt, et see võimaldaks meil saada lahti ebavõrdsusest, sh soolisest diskrimineerimisest, ja tegeleda naiste ees seisvate probleemidega, nagu tasustamata hooldustöö, sooline palgalõhe, küberkiusamine, sooline vägivald ja seksuaalne ahistamine, inimkaubandus, seksuaal- ja reproduktiivõiguste rikkumine ning alaesindatus juhtivatel ametikohtadel; nõuab, et tehisintellekt ja automatiseerimine aitaks tõhustada naiste tervist ja majanduslikku jõukust, võrdseid võimalusi, töötajate ja sotsiaalseid õigusi, kvaliteetset haridust, laste kaitset, kultuurilist ja keelelist mitmekesisust, soolist võrdõiguslikkust, digikirjaoskust, innovatsiooni ja loovust, sealhulgas juurdepääsu rahastamisele, kõrgharidusele ja paindlikele töövõimalustele; kutsub komisjoni üles aitama liikmesriikide pädevatel asutustel pöörata erilist tähelepanu soolise vägivalda uutele vormidele, nagu küberahistamine ja küberkiusamine¹, ning viima läbi jätkuvaid hindamisi ja tegelema nende küsimustega tulemuslikumalt;

Ettevõtlus ja juurdepääs rahastamisele

28. peab kahetsusväärseks asjaolu, et naised on innovatsioonipõhistes idufirmades alaesindatud, ning juhib tähelepanu soolisele kallutatusele ja süsteemsetele ebasoodsatele teguritele, mis eksisteerivad sotsiaalsetes struktuurides, eelkõige STEM-valdkonna ning ettevõtluse ristumiskohtades; leiab, et on äärmiselt tähtis, et eeskujuks oleks rohkem naisi ja STEM-sektoris juhtivatel ametikohtadel olevate naiste arv suureneks; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kehtestama poliitikat, et toetada naiste ettevõtluspotentsiaali ja see valla päästa, sest naised on jätkuvalt majanduskasvu, innovatsiooni ja töökohtade loomise kasutamata allikas, pakkuma eriti noortele, kooliealistele naistele rohkem ja paremat teavet ettevõtluse kui atraktiivse karjäärivõimaluse kohta ning rakendama avalikku poliitikat, mis edendab naisettevõtlust; on arvamisel, et COVID-19 kriisist taastumine on märkimisväärne võimalus naisettevõtjate edendamiseks, et võimaldada neil meie majandust ja ühiskondi taas üles ehitada; rõhutab, et tõeline taastumine COVID-19 kriisist on edukas ainult siis, kui saavutatakse rohelisem, õiglasem ja sooliselt võrdsem Euroopa ning tagatakse ELi taastefondide puhul piisav soolõime, tagades samas, et naised saavad tööhõive ja ettevõtluse seisukohast täit kasu sektorites, kus nad on traditsiooniliselt olnud ja on jätkuvalt märkimisväärselt alaesindatud, sealhulgas digi-, tehisintellekti-, IKT- ja

¹ Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet „Violence against women: an EU-wide survey“ (Naistevastane vägivald: ELi ülene uurimus), 2014, lk 87.

STEM-valdkonnas;

29. on seisukohal, et naiste alaesindatus riskikapitaliettevõtetes investeerimisotsuste eest vastutavatel ametikohtadel on naiste juhitavate idufirmade ja ettevõtete püsiva rahastamispuudujäägi peamine põhjus;
 30. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama alustavate naisettevõtjate ja -novaatorite rahastamisvõimalusi ELi fondides ja programmides laenude ja omakapitali kaudu, hõlbustama naiste juurdepääsu olemasolevatele fondidele, looma sihipäraseid fonde ning otsima uusi ja uuenduslikke viise naiste rahaliseks toetamiseks ja aitama neil ületada takistusi, millega nad silmitsi seisavad; nõuab, et mikrorahastamisele juurdepääsuga seoses kaasataks ka Euroopa Investeerimispank; tunnistab, et naiste kui ettevõtete omanike ja naisettevõtjate jaoks kohandatud toetuse pakkumiseks on vaja teadlikkuse suurendamise ja teavituskampaaniaid ELi rahastamisvõimaluste kohta; nõuab, et Euroopa Äriinglite Võrgustikku ja naisettevõtjate juhendajate Euroopa võrgustikku laiendataks veelgi, sealhulgas naisnovaatorite, tehnikaspetsialistide ja investorite ürituste edendamise kaudu, et stimuleerida ja toetada innovatsiooni ning rahastamist naiste juhitavate ettevõtmiste jaoks;
 31. väljendab heameelt komisjoni algatuse üle, millega luuakse ELi naisnovaatorite auhind, mis antakse igal aastal Euroopa naistele, kes on asutanud eduka ettevõtte ja toonud turule innovatsiooni; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles leidma lisavõimalusi, et julgustada rohkem naisi oma ettevõtteid asutama ja tunnustada inspireerivaid naisjuhte innovatsioonis;
 32. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles rakendama 2019. aasta aprillis vastuvõetud deklaratsiooni naiste osalemise kohta digitaalvaldkonnas ning töötama välja konkreetsed meetmed soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks STEM-sektoris, kaasa arvatud Euroopa IKT- ja STEM-valdkonna tütarlaste päeva tähistamine; kutsub komisjoni üles jälgima liikmesriikide jõupingutusi ja tegevusi ning neist aru andma, samuti tagama teabe ja heade tavade vahetamise;
- o
o o
33. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.